

OSHIKWANYAMA A1 – STANDARD LEVEL – PAPER 1
KWANYAMA A1 – NIVEAU MOYEN – ÉPREUVE 1
KWANYAMA A1 – NIVEL MEDIO – PRUEBA 1

Tuesday 3 May 2005 (morning)

Mardi 3 mai 2005 (matin)

Martes 3 de mayo de 2005 (mañana)

1 hour 30 minutes / 1 heure 30 minutes / 1 hora 30 minutos

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Write a commentary on one passage only. It is not compulsory for you to respond directly to the guiding questions provided. However, you may use them if you wish.

INSTRUCTIONS DESTINÉES AUX CANDIDATS

- N'ouvrez pas cette épreuve avant d'y être autorisé(e).
- Rédigez un commentaire sur un seul des passages. Le commentaire ne doit pas nécessairement répondre aux questions d'orientation fournies. Vous pouvez toutefois les utiliser si vous le désirez.

INSTRUCCIONES PARA LOS ALUMNOS

- No abra esta prueba hasta que se lo autoricen.
- Escriba un comentario sobre un solo fragmento. No es obligatorio responder directamente a las preguntas que se ofrecen a modo de guía. Sin embargo, puede usarlas si lo desea.

Nyamukula LIMWE lomomapulo taa shikula:

1. (a)

Mokufika waNehepo molufo eli okwa findikilwa keumbo kokatuwa komumati oo a li ha tutu ovanhu okudja pomahelulilo ekambaba okutwala komikunda. Okamenhu aka ova li ngoo ve lishii vo naMutumbo. Okamati aka oka li okanambili lela, okamati ke hole okutula ko eengalo. Nena itava popi sha unene shihapu, osheshi puMutumbo ombili kai po. Ye mwene okwe ka pulile ngoo
5 eshi sha tya pomukunda novambulaye ngeenge opo ngoo ve li. Eshi inashi twala ko unene, osheshi okamati nako oka dimbulukwa diva kutya omunyeumbo ou mboli ke na ngoo owino woinima ei ya ningwa keumbo. Okamati opo ka kala poshilongo.

Ondjila ei kuMutumbo oya li ya fa ile i dule shito. Okulapa ko oshitunda keshe, ile oshuundungila shomiti, okwa li a hala ngeno osho tashi shikula ko ngeno eumbo laye. Omwifi oo e wete tau
10 twimaana otau di peumbo laye. Eshi osha li efimbo lokutula po oumbiya voivelelwa. Epya laye okwe li dilila koxulo, koshitauwa osho kwa li a hangika a ningila onhana keengudi. Kakwa li unene a hala okwiitavela omesho aye, mokupashukila oshitauwa sha nyangela ngaha. Olyelye vali ha ende mo, onhana keengudi oi li keengudi.

Okwa li a teelela a hange ongudu yovalandi ngeno pofikola yaye, ndele eshi osha li ondjodi
15 yongaho. Osho e wete po ookola ashike hava uhala memwandi olo li li pofitola opo. Aishe oya li ya mwena filu. Emweno eli olo ngoo la li pokati kaMutumbo nokamati, okamati otake lipula apa ke na okutula omushamane, nge opeumbo ile pamwe okwa hala okutulwa pofeema yaye walye. Aaye okamati inaka hala okuninga ka fa taka lengaifa omukulunhu, oka shinga fiyo opeumbo laMutumbo.

Okahauto otaka pilamene ponhu yaMutumbo, okamati oko oka li ke noipya yodiva oka nhuka
20 mo nokuli. Ounona vomushamane Mutumbo otava vandamenene manga kepata nokulupale tava lyangaana. Mee Kayosho oku na ngoo eshiivo kutya okahauto oka eta omushamane, ndele ai, ope na sha. Okamati oka shinga, oka popifa onunona ovo ke wetele meembuluvelo. Ounona ova totela ketuwa. Otaate-otaate, oye naanaa. Ounona tava hambelele ngoo ndele navo ove na sha ngaho
25 komitima. I, navo osho sha ningwa ove shi wete ngoo.

Omunhu waKaimba ta ongonoka mo metuwa, ndele onomukalo wa nyika ounye. Hano mbela eumbo laye okwe li fya ounye? Omunhu osho to lipula. Omufuko waye ta di mokukala ta
30 kunghula nolupale, e ya ponhu. Ote liyolaifa ndele okanini. Ehafo lefiku eli inali fa vali lefiku omushamane a ulukile nonhana keengudi. Oye naanaa, oye naanaa we ya nhowele. Mutumbo ta hambelelwa komufuko waye, onunona ova li tuu tava ndjidjaana noupakete ovo tava helula metuwa, ndele oupakete ava inava hafifa nawa ovaneumbo.

Eshi Mutumbo a enda noshimwenyo sha twiyaukila nounona ine va dimbulukwa vali nawa. Nokamboloto oko ngoo ina landa. Ounona shito ohava kundwa kedimba loshinamaonda, unene tuu oumbisikiti vokoushimba ohava umbu okadimba taka eta omaonda popepi.

35 Okafimbo oka pita po kaxupi, meme Kayosho e uya noimbale youvalelo. Eshi osho Mutumbo a kala a teelega, okwa kala ko nokuli, osho e lipopila momutima waye. Meme Kayosho ta tula ouvalelo popepi nomumati waye, noku mu popifa nehafo, nande meni omu na ngoo okaumbadahoni, ndishi Nakamwatule ou a ya noinima yomushamane omona waye. Pokulya apa ove li po aveke Mutumbo oku na okukundana nawa. Meme Kayosho ta kala omutumba, tave
40 lilongekida okumakela ouvalelo.

Omukulukadi naye owa fa e wete momwenyo womushamane, kutya okwa hala okuuda sha ye nghee e li oku na alushe okuyandja ehokololo leumbo, osho a panga nasho. Ndele efiku eli oku na oku shi ninga diva, shaashi ope na oinima ei omushamane ke i uditile ombili.

Fye omo twa kala meumbo omu, Kayosho ta hovele, ovamati noukadona ava wa filile oilonga
45 meumbo omu katu va kwete mo omu. Shindele naNakamwatule kave mo omu. Okutya ova ya peni osho naame itandi shi ufa. Ofitola ngaashi we i file we i tunga paife omakuma oombode e li mo. Oya idila, ihamu endwa vali. Oinima ei ya xupile mo eshi ehelende la ya, omo twe i tula monduda oyo yekuma oyo. Etuwa eli wa file opo wa lande, vati oli li keengalasho dokOshakati. Fye Shindele inatu mu mona nghee e li monifile oshiponga noku li twala oko. Ovanyasha ava
50 hava ende kOshakati vati ohave li mono kongalasho yaShali. Ame shidalelwe ndi ende kOshakati, nghee wa dile meumbo omu. Fiyo okeluwa eli katu na ouyelele kutya ounona ova yuka peni.

Shiimba pamwe ovanyasha vakwao va uda ngoo apa va ningina. Ndele fye ovanhu vovakulupe ohatu udu shike? Eli olo ehokololo lameme Kayosho lopauxupi. Ye mwene ita dulu unene okuya moule woinima, shaashi ka li unene a pewa oufemba muhapu koinima ei, etuwa nofitola.

55 Omushamane Mutumbo onghako ei ine i velela vali okwe i ekela ashike kokambwa oko ka hangika ke va kalela. Omukengeli paife noifima itai wana po vali pofingo. Oshiima nani oshili naanaa. Ehokololo oku li udite meumbo, e li udite komufuko waye oo e lineekela. Osho osha li she mu dipaa vali unene. Shaashi omukulukadi waye eshi te shi hepaulula naye ota hale okulila. Omunhu waNehepo okwa kanghwa ashike naapa ngoo ta tameke vali..., oshike vali? Shapo okwa
60 pula shike ngeenge mofitola omwa fyaalele tuu nande omalodu. Meme okwe mu yelifila kutya omwa fyaalelele ashike omakende avala omapunyapunya, ndele nao okwa nuwa mo kovashiinda efiku ve uya oku mu shiikifa, efiku ounona va ya. Nakamwatule okwa ya hano kolupadi ile okwa ya noihauto, epulo laMutumbo olo. Okwa ya nouhauto va li po. Okahauto kamwe oko ka londeka po ongelema ei ya li mofitola. Ame ehokololo onde lihanga kounona ava vanini vaamu, mee
65 Kayosho ta fatulula.

Shishangu Shakambibi, Ferdinand Nashidengo, 1992

- Uukwatya waMutumbo owo e na owulipipo?
- Hokolola elongifo lelaka mokahokololo.
- Okahokololo a ka otake ku tukulufile omaliudo elipipo?
- Etumwalaka lokahokololo aka olipipo?

1. (b)

- Omulumentu wokOmbala
 Omumati wokOniipa
 A menekela mediva
 Nomoseko yaShipuata
 5 E tu shikil' okahumba
 E tu dengel' ombaafa
- Naunong' u Ii mokanya
 U li kohulo yelaka
 Nokwa pop' okwa fenga
 10 Kape n' elak' ina ta
 Oshikwanyam' okwa pya
 Oshindong' okwa funda
- Geri wet' okwa kondja
 Ndele nee okwa longa
 15 Okwa longa mOngwediva
 Nomoseko yaShipuata
 A kala moutaleli
 Ndel' okOndangwa e li
- Ger'e hol' oudano
 20 E hol' omafiyafano
 Iha fyaala ketanga
 Ile koatletika pounona ita di po
 Fiyo tava findana
- Otwa pandula Shipuata
 25 E tu lel' otwa kula
 Iha pang' oha lele
 Oha longif' okamunwe
 E ka yed' okwa mana
 Ndel' owe ya kondjila
- 30 Tate e hol' Ongeleki
 A pand' oukelefiti
 E tu hong' Ombibeli
 Tu ning' ovaitaveli
 Katu ef' okupandula
 35 Shaash' e tu tekula

P. Hamutenya, 1990

- Hokolola omutungilo wokatevo aka.
 - Tumbula oukwatya wanakuhokololwa oo wa hololwa mokatevo.
 - Yelifa omaliudo omutevi kombinga yaasho ta hepaununa.
 - Djadjukununa efimbo nonhele oyo ya longifwa mokatevo.
-